Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 22. februar 2012 kl. 09:15.
Møterom 546

Innkalles:
Prodekan Knut Martin Tande (leder)
Hilde Hauge (a)
Erik Monsen (a)
Maria Vea Lund (b)
Ingrid Tøsdal (c)
Sivert Lund (d)
Pia Rønnevik (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 7. mars 2012

Sak 25-11/12	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 24. januar 2012. Godkjent på sirkulasjon 2. februar. ***OBS – ekstern link – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak: 1. JUS250-2-B Autonomi og tvang i helsesektoren: Litteratur. 2. JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner: Litteratur 3. JUS250-2-B Autonomi og tvang i helse- og sosialsektoren: Litteratur 4. JUS283-2-A Arbitration: Litteratur 5. JUS123 Forvaltningsrett II: Litteratur Vedtakene fåes ved henvendelse til johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no
3	Ref sak 19-11/12 Årsrapport utdanning 2011 og sak 20-11/12 Årsplan utdanning 2012: Dokumentene inngikk slik de ble forelagt SU, i fakultetets årsrapport og årsplan til fakultetsstyret. Fakultetsstyret behandlet sakene i sitt møte den 7. februar, og fattet vedtak: «Fakultetsstyret tar årsrapport for 2012 til styremøtet 07.02.2012 til orientering.» og «Årsplan for 2012 vedtas i samsvar med forslag i notat av 01.02.12. Dekanen gis fullmakt til å gi planen den endelige utforming.»
Sak 26-11/12	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1 ***SU uttaler***	Kursrapport JUS261-2-A Konfliktmekling. Notat fra kursansvarlige Vibeke Vindeløv og Camilla Bernt. Side 2 Studieutvalget tar rapporten til orientering.
2 ***SU uttaler***	Evaluering av referansegrupper. Notat fra administrasjonen. Side 4 Studieutvalget tar rapporten til orientering.
3 ***SU uttaler***	Redegjørelse om særordninger ved eksamen. Notat fra administrasjonen. Side 13
	Vedtakssaker
Sak 27-11/12	Søknad om opprettelse av nytt spesialemne i planrett. Emnemal. Notat fra Ingunn Elise Myklebust. Side 18
Vedtaksforslag	Det innstilles overfor fakultetsstyret på at emnet opprettes som omsøkt.
Eventuelt	

Knut Martin Tande
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 26-11/12 - 1

Kursrapport JUS 261-2-A Konfliktmekling høsten 2011

Strukturen på kursopplegget

I høsten 2011 ble der for annen gang avholdt et samlet kurs på 20 studiepoeng i faget Konfliktmekling. Fra et faglig synspunkt må vi fortsatt se det som ønskelig å gi studentene den fordypningen som 20 studiepoeng innebærer.

Denne høst fik vi 29 tilmeldte kandidater, 20 kvinner og 9 menn. I alt gikk 28 kandidater til eksamen og 28 bestod.

Undervisningen

Undervisningen i faget bestod i år som tidligere år av forelesninger, diskusjoner, rollespill og andre praktiske øvelser. Det er utfordrende å få tid til å gjennomføre både teoriundervisning og kursets praktiske elementer innenfor de tidsrammene vi har til rådighet (40 timer fordelt på to uker). Hvert år prøver vi ut små endringer i timefordeling mellom undervisningsdagene i uke to for å se om dette kan gi bedre tid.

Som lærere var vi i år på grunn av Camilla Bernts barselpermisjon fortrinnsvis ekstern lærer Solfrid Mykland og professor Vibeke Vindeløv. Camilla Bernt påtok sig dog, til tross for sin permisjon, noen timers undervisning i sitt ph.d.-emne om rettsmekling og mekling i familiekonflikter.

Obligatoriske elementer

Studentene plikter å være til stede på 80 % av undervisningen. Dette fungerer godt i praksis, og studentene er flinke å gi beskjed dersom de må være borte og til å passe på at de ikke er borte for mye.

Som obligatorisk midtveisprøving i faget skal studentene levere tre refleksjonsnotater, hvorav to må være bestått og alle tre må representere et seriøst faglig forsøk. Alle studentene tilfredsstilte disse kravene, og prestasjonene viste at de fleste av studentene er flinke til å utnytte den muligheten for læring og eksamensøving som notatskrivingen innebærer.

Studieadministrativ service

Den studieadministrative servicen er god, og administrasjonen viser stor forståelse for de særlige administrative utfordringene som dette spesialemnet innebærer sammenliknet med mer tradisjonelle spesialemner.

Strykprosent og frafall

Det var ingen stryk til eksamen, og ingen av de som møtte til undervisningen mistet eksamensretten pga. manglende oppfylling av arbeidskravet om refleksjonsnotater.

Karakterfordeling

Karakterene var gode, med alle studentene fordelt på karakterene D til A. Dette er ikke overraskende i lys av kursopplegget, med krav til 80 % oppmøte i undervisningen, og midtveisprøving i form av refleksjonsnotater som studentene får tilbake med kommentarer.

Karakterene fordelte seg med 2 D, 16 C, 8 B og 2 A på ordinær eksamen.

Studieinformasjon og dokumentasjon

Ingenting å bemerke.

Tilgang til relevant litteratur

Studentene hadde Vibeke Vindeløv, *Konfliktmægling* 2. utgave 2008 og et kompendium bestående av artikler og bokutdrag som anbefalt litteratur i faget, og begge deler var i salg på Studia. Vi har ikke fått tilbakemeldinger på at studenter hadde noen problemer med å få tilgang til disse læremidlene i tide.

Faglærers vurdering av rammevilkårene

Rammevilkårene for avholdelse av kurset er i hovedtrekk utmerkede. Imidlertid kan det i år som i fjor pekes på en utfordring av praktisk art som bør tas tak i. Det var en praktisk utfordring å avholde kurset i JUS 2, ettersom alle klasseromsdørene og utgangsdørene går i lås så snart man lukker dem. Mange av studentene har ikke de nye nøkkelkortene som virker i JUS 2, og det er generelt slitsomt for lærerne å måtte dra nøkkelkortet hver gang man går inn og ut av et rom når det foregår rollespill i flere klasserom samtidig. Dørene kan ikke holdes åpne med stoler eller liknende, da alarmer da begynner å pipe. Det bør gjøres en endring på låsesystemene, slik at bare utgangsdørene, og ikke selve klasserommene, er låste på dagtid. Det er vanskelig å se noen gode grunner til at selve klasserommene skal være låste når man trenger kort for i det hele tatt å komme inn i bygget.

Andre forhold

Ingen ting å bemerke.

Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Generelt synes vi kurset er godt og velfungerende, og vi har inntrykk av at studentene er tilfredse med faget på de fleste punkter. Årets evaluering, som riktignok bare inkluderte 15 studenter, var god, og tidligere års evalueringer med høyere svarprosent gir samme inntrykk.

Bergen og København februar 2012.

Vibeke Vindeløv og Camilla Bernt

Tilbake til sakslisten

Rapport etter evaluering av ordningen med referansegruppemøter

Høsten 2011

Anne Torekoven og Eli Tjerandsen med bidrag fra Håkon Drabløs

Innhold

Innhold 5
Krav til emneevalueringer 6
Referansegruppemøter og bakgrunn for evalueringen 6
Historikk og intensjoner 6
Ordningen i dag 6
Emneevaluering ved andre fakulteter og institutter 7
Gjennomføring av evalueringen 8
Inntrykk av ordningen 1-3. studieår 8
Kort om evalueringsordninger på 4. og 5. studieår 8
Tilbakemeldinger fra kursansvarlige 9
Tilbakemeldinger fra referansegruppepersoner og JSU-representanter 9
Oppsummering og forslag til utvikling av ordningen 11
Spørsmål til diskusjon 12
Vedlegg 12
Referanser 12

Krav til emneevalueringer

I Universitetet i Bergens «Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia» heter det i avsnittet om emneevaluering at ”minst 1/3 av dei emna som de til ei kvar tid vert undervist i, skal evaluerast.” (Vedtatt i februar 2004). Det er den enkelte emneansvarlige som skal ha ansvar for emneevalueringen, og planlegging og gjennomføring av emneevalueringer gjøres i samarbeid med studieadministrasjonen. Hvordan evalueringen gjennomføres kan avgjøres av det enkelte fakultet eller institutt, men det stilles krav til at emneevalueringer skal dokumenteres gjennom skriftlige rapporter som gjøres tilgjengelig for studentene. Blant minstekravene til emneevaluering inngår studentevaluering av emnet.

Referansegruppemøter og bakgrunn for evalueringen

Ved Det juridiske fakultet har det vært praksis at studentevalueringer av enkelte emner innhentes ved at utvalgte representanter gir tilbakemelding til kursansvarlig i såkalte referansegruppemøter. Den gjeldende ordningen med referansegruppemøter for hvert enkelt kurs har ikke vært evaluert av fakultetet siden den ble innført. NOKUT anbefalte i sin rapport om revidering av mastergradstudiet (2007) bl.a. at studiets kvalitetssystem skulle vurderes. I tillegg anbefalte de at fakultetet skulle forsøke å få til en større ”harmonisering av hva referansegruppene blir spurt om” og at representativiteten til representantene måtte sikres på en bedre måte. Etter dette har fakultetet tatt flere grep for å imøtekomme kommentarene fra NOKUT.

De studieårsansvarlige på 1.-3. studieår fikk høsten 2011 i oppdrag å evaluere referansegruppeordningen ved fakultetet. For å gjøre dette har vi sett på bakgrunnen for at referansegrupper ble valgt, og har hatt møte med Lars Skjold Wilhelmsen (LSW), som var den første som hadde ansvaret for referansegruppene, intervjuet noen av de kursansvarlige og har utarbeidet og sendt ut en spørreundersøkelse til representantene på referansegruppemøtene studieåret 2009/2010. Resultatene av dette vil vi oppsummere i denne rapporten.

Historikk og intensjoner

Undervisnings- og eksamensutvalget (UEU), nå Studieutvalget (SU), vedtok 28. oktober 2003 å prøve ut en ordning med referansegrupper for 1.-3 studieår som et ledd i evalueringen av den nye studieordningen. I første omgang ble det bestemt at fakultetet skulle evaluere 1.-3. studieår med referansegruppemøter med en representant fra hver arbeidsgruppe. Første gang referansegruppemøter ble gjennomført var studieåret 2003/2004 for 1.-3. studieår. Motivasjonen for vedtaket var å ”… prøve et opplegg som gjør at studentene trekkes mer direkte inn i evalueringen mens kursene foregår”. (LSW, Evalueringsrapport studieåret 2005/2006.)

Det skulle da holdes to møter pr kurs og møtene skulle holdes etter en gitt mal. Møtene skulle være et forum for dialog mellom kursansvarlig og studentene. Ett møte skulle avholdes i begynnelsen av et kurs og ett etter at obligatorisk kursoppgave/hjemmeeksamen var avholdt. Dette for å få en formativ underveisevaluering og en summativ avsluttende evaluering av hvert kurs. Studieårsansvarlig og pedagogisk rådgiver deltok på møtene som ble ledet av pedagogisk rådgiver.

Da ordningen med referansegruppemøter ble innført, ble ikke 4. studieår prioritert fordi man ønsket å vente til studenter som startet på studiet etter det nye opplegget var kommet til 4. studieår. Programsensorene ble da de ble tilsatt i 2005 oppfordret til å vurdere det 4. studieåret.
Programsensorene evaluerte 4. studieår med vekt på Strafferett og Rettergang i programsensorrapport nr. 1. (Som vedlegg i Evalueringsrapport studieåret 2005/2006.)
Referansegruppemøter på 4. studieår startet opp fra studieåret 2009/2010.

Ordningen i dag

Etter at studieordningen har gått seg til, har fakultetet vurdert det slik at det i liten grad er behov for at det fortsatt holdes 2 møter per kurs. Per i dag holdes det vanligvis ett referansegruppemøte for de fleste kurs, og dette ene møtet holdes i slutten av kurset. Det er bare ett kurs som har holdt på opplegget om å holde to møter i løpet av kurset, og det er JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner (som er et kurs på 17 studiepoeng). Det avholdes møter etter samme mal for 1.-4. studieår.

Det er nå kursansvarlig som leder møtene, studieårsansvarlig deltar som referent, og Juridisk studentutvalg (JSU) har en studieårsrepresentant i tillegg til representantene fra arbeidsgruppene. Gruppeleder for studieadministrasjon deltar periodisk for å få et mer helhetlig overblikk over studieårene. Studieårsansvarlig

skriver referat som legges ut i fillageret når det er godkjent av kursansvarlig og gruppeleder for studieadministrasjon.

I prinsippet skal studentene få prate fritt uten at kursansvarlig skal forklare eller ”forsvare” kursopplegget på møtet. Dette kan føre til at det til en viss grad blir enveiskommunikasjon fra studentene.

Oppfølging av møtene består i at vi legger ut referatet i Mi side og at kursansvarlig for kurset neste semester får referatet sammen med kjøreplanen i god tid før kursstart. I tillegg bruker kursansvarlig momenter fra referatet i sin avsluttende rapport, som har et eget punkt i malen hvor man skal ta med tilbakemeldinger fra studenter.

Emneevaluering ved andre fakulteter og institutter

Vi har vært i kontakt med kollegaer som arbeider med studieadministrasjon ved andre fakulteter og institutter for å få vite litt om hvordan de henter inn tilbakemelding fra studenter til sine emneevalueringer. Vi har fått tilbakemelding fra kontakter ved Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) i tillegg til Humanistisk fakultet (HF), Samfunnsvitenskapelig fakultet (SV) og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MatNat). Det bør imidlertid nevenes at fakultetene ikke har etablert en enhetlig metode for å innhente tilbakemelding fra sine studenter. Blant dem vi har vært i kontakt med, har alle nevnt at tilbakemeldinger innhentes på ulike måter ved ulike institutter og at enkelte emneansvarlige også har introdusert sine egne metoder for å innhente tilbakemelding fra studenter.

Inntrykket er at de aller fleste innhenter tilbakemelding fra studentene i spørreskjema som på ulike måter gjøres tilgjengelig for alle studenter som er registrert på et gitt emne. De fleste bruker samme format og spørsmål i spørreskjemaer over tid slik at det blir mulig å sammenligne resultater fra semester til semester eller fra år til år. Flere åpner også for at emneansvarlig eller andre kan legge til spørsmål dersom det er ønskelig at studentene gir tilbakemelding på bestemte punkter i evalueringen.

Distribusjonsmetodene varierer noe, men elektroniske spørreskjema i Mi side eller andre programmer er hyppigst brukt. Skjema sendes på e-post eller ligger tilgjengelig som lenke på Mi side for det enkelte emnet. En ulempe med elektroniske spørreskjema som er påpekt av flere, er at svarprosenten ofte er svært lav. Ved Institutt for Biomedisin (MOF) har de arbeidet mye med å få opp svarprosenten, og en svarprosent på 50 % regnes som høy; vanligvis er svarprosenten lavere. Ved HF brukes også spørreskjema på papir som deles ut i forelesning for enkelte kurs. Fordelen at de oppnår de høy svarprosent, men ulempen er at etterbehandling er arbeidskrevende fordi svarene må registreres manuelt før de kan behandles elektronisk. For enkelte emner ved SV-fakultetet har utfylling av spørreskjema blitt gjort til en integrert del av undervisningen for eksempel ved at det settes av tid til at studentene skal fylle ut spørreskjemaet i løpet av seminargruppemøter.

Flere nevner at anonyme spørreskjema fører til at enkelte respondenter kan miste all folkeskikk og kan komme med krasse kommentarer om enkeltpersoner som nevnes ved navn. Tilbakemeldinger som går direkte på person modereres eller fjernes helt fra rapportene før de videreformidles og/eller publiseres.

Ved enkelte institutter på MatNat, har de også tatt i bruk såkalte fokusgrupper der en gruppe studentrepresentanter inviteres til å gi kommentarer til emnet i møte med emneansvarlig. Dette kan minne om ordningen med referansegrupper ved Det juridiske fakultet, men vi kjenner ikke til hvordan studentene til disse gruppene velges ut, hvordan evalueringen foregår eller hvor mange emner som evalueres på denne måten.

Oppfølging av studentenes tilbakemeldinger varierer noe, men i de fleste tilfeller innlemmes de i en emnerapport som emneansvarlig har ansvar for å skrive. Ved Humanistisk fakultet konsolideres emnerapporter i en samlerapport som skrives av fagkoordinator, og denne rapporten innlemmes videre i utdanningsmeldingen. Basert på tilbakemeldingene ser det ut til at de fleste rapportene forelegges utvalg tilsvarende Studieutvalget ved Det juridiske fakultet. Intensjonen er at emneevalueringsrapportene skal publiseres i studiekvalitetsdatabasen. Dette følges i dag opp i varierende grad. En årsak til at enkelte rapporter ikke publiseres er at innholdet ikke umiddelbart er publiserbart, og at det ikke er avklart hvem som skal bearbeide tilbakemeldinger og rapporter – eller hvordan dette skal gjøres.

Tilbakemeldinger vi har fått tyder på at oppfølging og gjennomføring av tiltak basert på studentevalueringer kan være en utfordring ved flere fakulteter og institutter. Studentene etterspør ofte informasjon om hvordan tilbakemeldingene de gir følges opp. Ved enkelte fakulteter gjøres oppfølgingen kun muntlig i møter. Siden det ikke publiseres skriftlige rapporter, overlates ansvaret for videreformidling til studentrepresentanten(e) som har deltatt i møtet.

Gjennomføring av evalueringen

I denne evalueringen av ordningen med referansegruppemøter har vi i første omgang valgt å fokusere på de som har deltatt aktivt i ordningen med referansegruppemøter: kursansvarlige på obligatoriske kurs, studieårsansvarlige, JSUs studieårsrepresentanter og studentrepresentanter som deltok i referansegruppemøter studieåret 2010/2011.

Tilbakemeldinger ble innhentet på følgende måte:

1) De studieårsansvarlige på 1-3. studieår har skrevet kortrapporter og referert sine inntrykk etter en gjennomlesing av referat fra flere referansegruppemøter de siste studieårene
2) Studieårsansvarlig på 4. studieår har gitt tilbakemelding muntlig i intervju
3) Kursansvarlige har bidratt med sine tilbakemeldinger enten med svar på spørsmål i e-post eller i intervju
4) Studenter som møtte i referansegruppemøter studieåret 2010/2011 har bidratt med sine tilbakemeldinger ved å svare på en spørreundersøkelse.

Vi har i denne omgang valgt ikke å gå bredt ut og spørre alle studenter ved Det juridiske fakultet om deres oppfatninger og meninger om referansegruppemøtene. Hovedårsaken til dette er tidsaspektet. Det ville ikke være tilstrekkelig tid til først å utforme et godt spørreskjema til alle og deretter ha tid til å behandle innkommende svar på en god måte. I tillegg er svarprosenten på elektroniske undersøkelser erfaringsmessig ganske lav.

Dersom det er ønskelig å gå bredt ut og spørre alle studenter om å evaluere ordningen med referansegruppemøter, kan dette eventuelt gjøres senere i vårsemesteret 2012. I en eventuell oppfølgingsundersøkelse kan fakultetet i tillegg be studentene om å ta stilling til skisserte alternativer til dagens ordning med referansegruppemøter.

Inntrykk av ordningen 1-3. studieår

De tre første studieårene bruker samme mal for møtene, og denne malen brukes for alle kurs.
På 1. og 2. studieår er det jevnt over bra oppmøte på møtene, mens det på 3. studieår har variert noe. Høsten 2011 har fremmøte på referansegruppemøter på 3. studieår vært lavt, dette kan ha sammenheng med overgangen fra ordinære og obligatoriske arbeidsgrupper til virtuelle og frivillige kollokviegrupper.

I malen for møtene er det lagt størst vekt på det faglige. Malen ble laget i 2004 og er ikke vesentlig endret siden den ble tatt i bruk.

Fra administrativ side ser det ut til at de kursansvarlige er lydhøre for tilbakemeldingene fra studentene. Men om endringer i kurset kan gjennomføres avhenger av hver enkelt og rammene for kurset i forhold til timeplan, lærekrefter osv.

Informasjonen som kommer frem på møtene, blir referert i møtereferat som skrives for hvert møte og legges ut i Mi side. Alle de kursansvarlige skal kunne referere til møtereferatet i sine kursrapporter til SU.

Møtene oppleves som nyttige, både fra faglig og administrativ side (se eget punkt for tilbakemelding fra de kursansvarlige). Det er fint å ha en arena å møte studentene på utenom auditoriene, selv om vi ikke kan vite hvor representativt det som kommer frem på møtet er for studentmassen som helhet. Vi opplever ofte i møtene at studentenes meninger ikke er entydige. Som ett eksempel kan nevnes at på samme kurs etterlyser noen studenter enklere og kortere arbeidsgruppeoppgaver, mens andre synes læringsutbyttet er veldig bra på kompliserte oppgaver og vil ønsker større utfordringer underveis i kurset.

Kort om evalueringsordninger på 4. og 5. studieår

Frammøtet til referansegruppemøter på 4. studieår er lavere enn på de andre studieårene, og det er få representanter som gir seg til kjenne før møtet. Ideelt sett hadde representantene tatt alle kursene på studieåret, men i praksis er det vanskelig, siden studentene 4. studieår kan velge rekkefølge på kurs selv.

Studentene opplever ikke alltid møtet som nyttig, og informasjonen som kommer fra møtene er ofte lik (samme problemstillinger går igjen), og fører i varierende grad til vesentlige endringer. I følge tilbakemelding fra noen av studentrepresentanter, kan det være for noen være vanskelig å uttrykke sine meninger med kursansvarlig i rommet.

På 5. studieår av masterstudiet brukes andre metoder enn referansegruppemøter for innhenting av tilbakemelding fra studentene. For spesialemnene brukes et elektronisk spørreskjema som studentene får tilsendt ved slutten av hvert undervisningssemester. Svarprosenten på denne spørreundersøkelsen er lav, spesielt blant de norske studentene. Tilbakemeldingene sendes til de kursansvarlige og konsolideres også i en samlerapport for hvert semester.

Emnet JUSETIKK har et enkelt spørreskjema som studentene fyller ut på slutten av siste forelesning. Siden studentene fyller ut skjemaet i løpet av forelesningen, er svarprosenten høy.

Tilbakemeldinger fra kursansvarlige

Nedenfor har vi sammenfattet tilbakemeldingene fra flere kursansvarlige, da inntrykket etter å ha sett på svarene viser at de kursansvarlige oppfatter møtene relativt likt.

Nytteverdien av møtene er god, selv om det kan være vanskelig å vite hvor representative innspillene er (om studenten snakker for seg selv eller for hele gruppen sin). I tillegg er tilbakemeldingene fra referansegrupperepresentantene ulike, det oppleves ikke alltid som om det er stor enighet i gruppen, tvert imot kan meningene være svært delte innenfor studentgruppen og kan være vanskelig å trekke ut hva flertallet mener. Det er nyttig å kunne stille oppfølgingsspørsmål til studentene. Godt å få et innblikk i hvordan studentene opplever kurset.

Hvordan man vektlegger det som kommer frem i møtet avhenger også av fremmøtet på referansegruppemøtet. Det er en fordel med flest mulig deltagere, blant annet for å få frem om det er delte meninger i studentgruppen. Møtene kan bli tendensiøse, og studentene som er i mindretall kan få problemer med å si sin mening i møtet.

Møtene kan ha en inspirerende funksjon. Studentene kan komme med ideer man ikke har tenkt på selv, og som kan føre til små endringer i neste kurs.

Oppfølgingen av møtene kan variere. Møtene avholdes for sent til å gjøre noe med det kurset man holder på med, men kan føre til endringer i senere kurs. Samtidig er det ikke alt som blir påpekt man kan endre på innenfor rammene av kurset, og heller ikke alt man ønsker å endre på i forhold til hva kursansvarlig selv mener er best faglig sett.

En av de kursansvarlige uttrykker ønske om å kunne stille spesifikke spørsmål til gruppene på forhånd, dersom man har behov for å få svar på en konkret problemstilling i kurset. Disse spørsmålene kunne vært brukt av referansegrupperepresentantene til forberedelse før møtet.

Det kom også forslag om at møtene avholdes etter eksamen, når studentene har et mer reflektert forhold til kurset. Man har likevel ikke rom for å kunne endre mye i løpet av et kurs. Spørreundersøkelser vil kunne gi svar på spesifikke spørsmål, men kan ikke erstatte møter hvert år.

En kursansvarlig foreslår at studieårsansvarlig leder møtet, da han selv ikke vil være så synlig i møtet og studentene da kanskje vil snakke litt friere.

Tilbakemeldinger fra referansegruppepersoner og JSU-representanter

Blant studentene valgte vi å innhente tilbakemeldinger på ordningen med referansegruppemøter bare fra studenter som har deltatt i referansegruppemøter enten som representant for en arbeidsgruppe eller som studieårsrepresentant for JSU gjennom en spørreundersøkelse. Undersøkelsen besto av spørsmål om hvordan representantene ble foreslått og valgt, hvordan de forberedte seg til møtene og deres inntrykk av selve møtet og oppfølging i etterkant. Det var også rom for fritekstsvar til flere av spørsmålene.

Spørreundersøkelsen ble distribuert direkte på e-post til studentrepresentantene fra studieåret 2010/2011 30. november, 2011. Etter 7 dager ble det sendt påminnelse på e-post til de som ikke hadde fullført undersøkelsen. For å oppmuntre studentene til å svare ble det loddet ut 2 gavekort à 500 kr på Studia blant respondentene.

Til tross for direkte distribusjon av spørreundersøkelsen og mulighet til gevinst, oppnådde undersøkelsen en svarprosent på 32 %. Blant de 134 studentene som fikk tilsendt lenke til spørreskjemaet, var det 42 som gjennomførte hele undersøkelsen. En respondent svarte bare på deler av undersøkelsen. Svarene er dermed i

varierende grad representative, men det kan likevel påpekes enkelte tendenser utfra svarene som ble gitt. Respondentene fordelte seg på studieår på denne måten:

Hvilket studieår var du representant for i studieåret 2010/2011?

Svaralternativ	**Respondenter**	**Prosent**
1. studieår	15	34,9 %
2. studieår	12	27,9 %
3. studieår	11	25,6 %
4. studieår	5	11,6 %
I alt	43	100,0 %

Blant de som svarte, hadde de fleste meldt seg frivillig til vervet som referansegrupprepresentant (65 %), og flere har svart at de var de eneste som meldte seg (76 %). Dersom gruppene skulle velge blant flere representanter, ble avgjørelsen som oftest tatt ved avstemming eller loddtrekning.

Halvparten av representantene har selv rapportert at de forberedte seg til møtet ved å holde møte med gruppen og diskutere punktene som skulle gjennomgås på referansegrupemøtet. Andre har rapporter at de bare sendte e-post til gruppen og ba om innspill (26 %). De fleste representantene har svart at de baserte sine tilbakemeldinger i møtet både på sine egne oppfatninger og tilbakemeldinger fra medstudenter (66,7 %). Bare 4 av respondentene har svart at de baserte tilbakemeldingene på sine egne oppfatninger (9,5 %). Siden respondentene selvrapporterer på de to sistnevnte spørsmålene om forberedelser og grunnlag for tilbakemeldinger, er det verdt å nevne at disse svarene har en viss feilkilde fordi vi er prisgitt respondentenes ærlighet.

Det ser ut til at studentrepresentantene oppfatter at fakultetets representanter i stor grad er lydhøre overfor studentenes kommentarer (52 %), og dette synes positivt. Blant de som svarte har flertallet (78,6 %) også svart at det i stor grad var takhøyde for å gi negative tilbakemeldinger i møtene. Det er mulig at dette indikerer at studentrepresentantene muligens ikke utøver særlig stor grad av selvsensur, men det kan dessverre ikke trekkes noen slutninger utfra det lave antallet svar som er mottatt.

Når det gjelder fakultetets oppfølging av tilbakemeldingene som blir gitt, er ikke trenden like positiv. Blant de som har svart, mener en tredjedel (33 %) at tilbakemeldingene i liten grad eller ikke i det hele tatt følges opp.

Ett av de siste spørsmålene i undersøkelsen gjaldt hvordan fakultetet bør innhente tilbakemelding fra studentene. Svarene fordelte seg på denne måten:

Hvordan synes du fakultetet bør innhente studentenes tilbakemeldinger om obligatoriske emner?

Svaralternativ	Respondenter	Prosent
Ordningen med referansegruppemøter er bra og bør videreføres	17	40,5 %
Spørreundersøkelse til alle studenter på et emne bør brukes i stedet for referansegruppemøter	9	21,4 %
Referansegruppemøte og spørreundersøkelse til alle studenter på emnet bør brukes annet hvert studieår	9	21,4 %
Andre forslag	7	16,7 %
I alt	42	100 %

Blant andre forslag var det flere som foreslo at det både måtte gjennomføres en spørreundersøkelse og referansegruppemøter hvert studieår. Det ser med andre ord ut til at studentene som har svart, ønsker at flere skal gis mulighet til å gi tilbakemelding oftere enn de gjør innenfor dagens ordning med referansegruppemøter.

Oppsummering og forslag til utvikling av ordningen

I tilbakemeldingene både fra studenter, kursansvarlige og studieårsansvarlige fremheves det som positivt at møtene gir mulighet til personlig møte og dialog mellom studenter og ansatte ved fakultetet. På bakgrunn av dette vil vi ikke anbefale at ordningen med møter avvikles helt. Ordningen kan imidlertid oppdateres, forbedres og suppleres, og nedenfor vil vi fremme noen forslag til hvordan dagens ordning kan utvikles.

Det kan stilles spørsmål ved om studentrepresentantene i noen grad sensurerer seg selv i møter der kursansvarlig, studieårsansvarlig og andre studenter deltar. Det kan også tenkes at det kan være vanskelig for en student som er uenig med flertallet av referansegrupperepresentantene å ytre sine meninger i plenum. I tillegg kan vi ikke vite sikkert om studentrepresentantene hovedsakelig snakker for seg selv eller om de representerer gruppen sin. Det er mulig at uttalte og tydelige krav til forberedelse for studentrepresentantene og en strammere regi på møtene kan gjøre det mulig å vurdere hvor mange som støtter enkelte utsagn eller tiltak som nevnes. Eventuelt kan det vurderes å introdusere spørreundersøkelse som distribueres til alle studenter som et supplement til referansegruppemøter.

En av utfordringene med dagens ordning er at det kan være vanskelig å bestemme hvordan tilbakemeldinger fra studentene skal følges opp både fordi tilbakemeldingene som gis i møtene er sprikende, og fordi det er usikkert hvor mange som støtter de enkelte kommentarene og forslagene. Det kan være en fordel å legge til rette for at alle studenter gis mulighet til å bidra med tilbakemeldinger ved å svare på en spørreundersøkelse som distribueres til alle studenter som er registrert på et enkelt emne. Resultatene av en spørreundersøkelse kan også gi en tydeligere tilbakemelding om tendenser i studentmassen og hva flertallet av studentene mener. Erfaringer med elektroniske spørreundersøkelser tilsier at svarprosenten kan bli lav på grunn av en viss surveytretthet blant studentene. Derfor bør det vurderes hvordan det kan legges til rette for at flest mulig faktisk svarer på elektroniske spørreundersøkelser. Det er trolig ikke aktuelt å gjennomføre egne spørreundersøkelser for hvert enkelt emne på alle studieår. Et mulig alternativ er å innhente tilbakemeldinger fra studentene i spørreundersøkelser og referansegruppemøter annet hvert studieår for enkelte kurs. En annen mulighet kan være å utarbeide et spørreskjema som distribueres som supplement til referansegruppemøtene, og at alle studenter gis mulighet til å bidra med tilbakemeldinger på denne måten.

Gjennomføring og bearbeiding av resultater fra hyppige spørreundersøkelser innebærer en betydelig økning i arbeidsmengde både for kursansvarlige og administrativt ansatte. Erfaringene fra andre fakulteter tyder på at forventet responsrate på spørreundersøkelser vil være lav. Det bør derfor vurderes nøye hvordan og hvor ofte spørreundersøkelser skal holdes dersom dette er et aktuelt alternativ.

Ordningen med referansegruppemøter er blitt en innarbeidet rutine, og det kan fremheves som positivt at fakultetet innhenter studentenes tilbakemeldinger til emneevaluering oftere enn kravet som fremsettes i UiBs Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia. Det kan imidlertid være en risiko for at noen opplever at referansegruppemøtene har blitt en ”obligatorisk øvelse”, og at de holdes som en formalitet uten at det legges noe større engasjement i hverken gjennomføringen eller oppfølgingen i etterkant. Dette inntrykket kan dempes noe ved at dagsorden oppdateres for å gjøre innholdet i møtene mer aktuelt. Noen punkter kan man vurdere å stryke fra dagsorden, eventuelt kan det vurderes å bytte ut enkelte punkter med nye punkter relatert til

fakultetets strategi framover (etikk, juridisk metode og internasjonalisering). Noen kursansvarlige benytter allerede muligheten til å legge inn egne punkter på dagsorden. Kanskje kan kursansvarlige oppfordres til å sette opp sine egne punkter på dagsorden slik at møtet kan oppleves som mer aktuelt for det enkelte kurset.

Oppmøte i referansegrupper er lavt på 4. studieår og for inneværende studieår daler deltagelsen på 3. studieår. Det er mulig at manglende oppslutning om møtene kan tolkes som at studentene er blitt mer selvstendige og er i ferd med å frigjøre seg fra fakultetet og studiesituasjonen. Det kan også være at studentene opplever mindre grad av gruppetilhørighet og at det derfor er vanskelig å velge representanter til referansegruppemøtene. Ettersom ordningen med referansegrupper ikke ser ut til å fungere hensiktsmessig for disse studieårene kan det vurderes å innhente tilbakemelding på andre måter fra disse studentene. Dersom spørreundersøkelser er aktuelt alternativ, kan de innlemmes i undervisningen for å oppnå en brukbar svarprosent. Dette kan for eksempel gjøres ved å utnevne to (eller flere) stor- eller seminargrupper til fokusgruppe for hvert sitt kurs. Mot slutten av det aktuelle kurset settes det av tid til at gruppene skal gjennomføre en spørreundersøkelse som del av en gruppesamling. Spørreundersøkelsen kan gjennomføres i tilknytning til undervisningen ved at det for eksempel reserveres PC-stuer slik at studentene kan fylle ut elektroniske spørreskjema.

Spørsmål til diskusjon

1) Hvordan kan fakultetet innhente tilbakemeldinger fra studentene på 3. og 4. studieår på en mer hensiktsmessig måte?
    a. Kan spørreundersøkelser eller bruk av utvalgte fokusgrupper fungere som et alternativ til dagens ordning med referansegruppemøter?

2) Hvordan kan problemstillinger omkring representativitet adresseres?
    a. Hvordan legge til rette for å bedre representativiteten ved bruk av referansegruppemøter?
    b. Bør innhente kvalitative data i spørreskjema i tillegg til eller i stedet for referansegruppemøter?
    c. Hvilke tiltak bør settes i verk for å sikre representativiteten ved høy svarprosent dersom elektroniske spørreundersøkelser skal tas i bruk?

3) Hvordan kan det følges opp at tilbakemeldinger fra studentene tas med i videre rapportering og at eventuelle tiltak gjennomføres?

Vedlegg (fåes ved henvendelse til johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no)

- Kortrapporter for 1-3. studieår (Kortrapport_1står.doc, Kortrapport_2står.doc og Kortrapport_3år.doc)
- Oppsummering av evalueringsordninger ved andre fakulteter/institutter (Andre-emner-fakultet.doc)
- Redigerte resultater fra spørreundersøkelsen (Spørreundersøkelse_frekvensrapport.doc)

Referanser

Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia, 2010, http://www.uib.no/ua/dokumenter/studiekvalitet/kval-sikring_2010_NOR.pdf

Rapporter publisert etter kartlegging av studiemiljøet ved Det juridiske fakultet: http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/utredninger-planer-og-rapporter/kartlegging-av-studiemiljoet-ved-det-juridiske-fakultet

Sak 26-11/12 – 3

Til Studieutvalget
Fra administrasjonen/KEK
Dato: februar 2012

NOTAT OM SÆRORDNING PÅ EKSAMEN VED DET JURIDISKE FAKULTET

Innledning

Omfanget av særordninger ved Det juridiske fakultetet har over mange år vært stort. Trenden med et betydelig antall særordninger ved vårt fakultet har vedvart etter at behandlingen av søknader om særordninger på eksamen ble sentralisert til Studieadministrativ avdeling. Selv om det totale antall særordninger har økt på Universitetet i Bergen, står Det juridiske fakultetet i en særstilling når det gjelder antall kandidater som søker om og får innvilget særordning på eksamen.

Dette notatet vil behandle noen problemstillinger som bruken av tilrettelegging reiser, samt hvilke konsekvenser omfanget av særordninger har. Det vil også bli vurdert om det bør settes inn tiltak som begrenser omfanget av særordninger ved eksamen og i så fall hvilke tiltak som kan være aktuelle.

I notatet har vi valgt å ha fokus på tilrettelegginger som innebærer eksamen med bruk av PC. Øvrige tilretteleggingsformer[1] som benyttes vil dermed ikke bli spesifikt belyst i dette notatet.

Lov- og regelverk

Fakultetet har plikt til å tilrettelegge for studenter med funksjonsnedsettelser i studiehverdagen, men også under eksamen. Dette følger blant annet av universitet- og høyskoleloven § 4-3, og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Universitetets- og høyskoleloven § 3-9 pålegger dessuten fakultetet å legge til rette for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Bestemmelsen kan sies å stille opp en tilretteleggingsplikt, men også en ramme for hvor langt tilretteleggingstiltak på eksamen kan gå.

I forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen § 27 er særskilt tilrettelegging til eksamen regulert nærmere. Bestemmelsen er utformet på bakgrunn av de plikter universitetet er pålagt som lærested.

Statistikk

I 2011 var det totalt 1640 eksamener med PC som tilretteleggingstiltak på universitetet. Av disse var 952 (58 %) kandidater på Det juridiske fakultet, mens de resterende 688 (42 %) var nokså jevnt fordelt på de øvrige fakultetene[2]. Med tanke på at Det juridiske fakultet har omtrent 14 % av den totale studentmassen ved Universitetet i Bergen [3] fremstår 58 % som en uforholdsmessig høy andel av tilretteleggingene.

Totalt fikk 335 studenter tilknyttet Det juridiske fakultet innvilget søknad om å få benytte PC til eksamen én eller flere ganger – i gjennomsnitt nærmere 3 eksamener per student i løpet av studieåret 2010/2011. Det er også verd å merke seg at antall studenter med tilrettelegging i form av

[1] Utvidet tid, hviletid etc.
[2] Se vedlagt statistikk fra Studieadministrativ avdeling
[3] 2000 studenter ved Det juridiske fakultet, totalt ca. 14500 ved hele Universitetet i Bergen

PC jevnt over øker fra første til tredje studieår, og at det er studieårenes *siste* emner at andelen er høyest.[4]

Den høye prosentandelen studenter med tilrettelegging kan eksemplifiseres ved å se på situasjonen for 3. studieår i 2010/2011[5]:

JUS131 Kontraktsrett II		
	Antall	%
Oppmeldte kandidater	575	13,73
Særordninger med PC	79	

JUS133 Rettskilde og metodelære		
	Antall	%
Oppmeldte kandidater	507	13,21
Særordninger med PC	67	

JUS132 Pengekravsrett		
	Antall	%
Oppmeldte kandidater	577	12,65
Særordninger med PC	73	

JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter		
	Antall	%
Oppmeldte kandidater	477	16,41
Særordninger med PC	77	

Hvilke problemstillinger reiser et stort og økende omfang av særordninger?

Med de PC-saler universitetet per i dag kan disponere til eksamensavvikling er kapasiteten snart full. En fortsatt økning i antallet særordninger med PC vil medføre at universitetet må skaffe nye lokaler og PC-utstyr for å imøtekomme økte behov for tilrettelegging.

Et økende omfang av særordninger reiser også prinsipielle problemer. Som det framgår av gradsforskriften[6] for universitetet i Bergen § 27 skal

> *«[t]ilretteleggingen […] ha som formål å oppveie de ulemper funksjonshemmingen/ sykdommen/ skaden eller ammingen medfører, samtidig som man i størst mulig utstrekning skal sørge for at studentene prøves likt, i samsvar med kravet til faglig betryggende prøving, jf. universitetets- og høyskoleloven § 3-9, 1. ledd.».*

Særordning med PC skal oppveie for de ulemper studentenes helseproblemer medfører for dem på eksamen, og på denne måten legge forholdene til rette for at studentene blir prøvet likt. Med et vesentlig høyere tilretteleggingsbehov blant studentene på Det juridiske fakultet, enn på universitetet for øvrig, er det grunn til å stille spørsmål om omfanget av tilrettelegginger ved PC er *for* høyt på vårt fakultet.

Bruk av PC på eksamen kan være problematiske i forholdet til universitetets- og høyskoleloven § 3-9, og det generelle likebehandlingsprinsippet.

For det første er det klart at bruk av PC av de aller fleste studenter oppfattes som en stor fordel i eksamenssituasjonen. Ikke bare er det lettere å disponere og redigere besvarelsen, men skriving på PC ligger dessuten nærmere den daglige arbeidsmåten som studentene er vant med. Blir studenter med mindre alvorlige problemer gitt rett til å bruke PC på eksamen vil dette kunne innebære en fordel på eksamen sammenlignet med den øvrige studentmassen. Det vil i så fall kunne være i strid med kravet til at studentene skal prøves likt.

For det andre vil studenter med mindre alvorlige tilretteleggingsgrunnlag få en uforholdsmessig stor fordel av særordning med PC sammenlignet med kandidater som har mer alvorlige sykdommer eller

[4] JUS112 Arve- og familierett, JUS123 Forvaltningsrett II, JUS243 Allmenn formuerett – eneste unntak her er JUS133 Rettskilde- og metodelære.
[5] Disse tabellene inkluderer kun studenter med PC-tilrettelegging, så det reelle antall studenter med tilrettelegging er høyere. JUS134 Rettshistorie og komparativ rett er ikke tatt med her, i og med at man på vårsemesteret 2011 innførte hjemmeeksamen på emnet.
[6] Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen.

funksjonsnedsettelser mv. I dag blir PC på eksamen tildelt som tilrettelegging til kandidater med svært ulike tilstander (for eksempel helseproblemer). Studentenes grunnlag for å søke om særordning til eksamen kan for eksempel være nedsatt syn og/eller hørsel, dysleksi eller andre lignende diagnoser som nødvendiggjør bruk av PC, eller fysiske nedsettelser – for eksempel senebetennelse – som kan være av forbigående eller kronisk art.

Når Det juridiske fakultetet har en vesentlig høyere andel tilrettelegginger sammenlignet med øvrige fakultetet ved universitetet er dessuten nærliggende å stille spørsmålet om ordningen blir misbrukt, og om det har blitt for enkelt å få innvilget særordning med PC på eksamen. Ordningen er ment som et sikkerhetsnett med utjevnende effekt for studenter med ulike problemer og helseplager.

Det er vanskelig si noe sikkert om årsaken til at det er vesentlig flere kandidater som søker om tilrettelegging ved Det juridiske fakultetet sammenlignet med universitetet for øvrig. At det blant våre studenter er langt høyere forekomster av ulike funksjonsnedsettelser og sykdommer mv er statistisk sett ganske iøynefallende. De samme tendensene kan imidlertid også spores ved Det juridiske fakultet i Oslo, og ved Psykologisk fakultetet ved UiB.

Årsaken til det høye antallet særordninger med PC hos oss kan trolig til dels forklares med at jusstudenter er mer bevisstgjorte når det gjelder rettighetene de har som studenter. Til dels kan det høye antallet særordninger også forklares med karakterpresset som er på studiet, og at kandidater med problemer av denne grunn lettere søker om særordning hos oss, enn ved andre fakultetet.

Når det statistisk sett er et anormalt høyt antall særordninger med PC hos oss må imidlertid også deler av forklaringen på dette være at studentene utnytter ordningen, eller i hvert fall at det er for enkelt å få innvilget særordning med PC på eksamen.

For enkelte kandidater finnes det ikke andre alternativer enn PC som tilpasning på eksamen. Typisk vil dette være tilfellet for kandidater med dysleksi eller for eksempel synsnedsettelser. Disse tilpasningsgrunnlagene kan sies å ligge i kjernen av hva som kvalifiserer for bruk av PC på eksamen. Per i dag er det en rekke mer perifere tilpasningsgrunnlag som også gir rett til bruk av PC på eksamen. I denne gruppen kan for eksempel senebetennelse plasseres. Felles for denne gruppen tilpasningsgrunnlag er at det her ofte vil være alternativer til PC på eksamen. For eksempel kan kandidaten innvilges utvidet skrivetid og/eller pauser, som kan veie opp for de ulemper tilpasningsgrunnlaget skaper for kandidaten.

Tiltak for å begrense omfanget av særordning med PC på eksamen

Strengere krav til uttalelser fra leger/relevant fagperson. Da fakultetet selv behandlet søknadene om særordning på eksamen ble det stilt krav om at studenten måtte attestere sitt tilpasningsbehov med uttalelse fra spesialist. Legeforeningen tok etter hvert opp dette kravet med fakultetet og mente at kravet ikke kunne opprettholdes.

Økt bruk av tilleggstid og/eller pauser i stedet for PC. Et alternativ til bruk av PC er at kandidatene blir innvilget tilleggstid og/eller pauser. Særordningen skal som nevnt veie opp for de ulemper tilpasningsgrunnlaget medfører for kandidatene, og således kan utvidet skrivetid og/eller pauser langt på vei imøtekomme studentenes behov. Erfaringsmessig vil imidlertid slike løsninger blir møtt med nye legeerklæringer hvor det eksplisitt framgår at studenten trenger PC på eksamen.

Bruk av rådgivende lege. Ved UiO ble det forsøkt å innføre en ordning hvor legeerklæring fra samskipnadens lege kun ble akseptert som dokumentasjon, og på denne måten oppnå en ensartet

vurdering av kandidatene. Ordningen ble imidlertid aldri innført da den ble ansett å være i strid med fastlegeforskriften.

Universitetet kan imidlertid benytte seg av rådgivende lege gjennom SIB. Søknad med dokumentasjon legges fram for legen som vurderer om kandidaten trenger PC ut fra medisinske årsaker. På grunn av den store saksmengden vil en slik løsning legge beslag på svært mye av helsetjenestens tid og ressurser. Per i dag er helsetjeneste trolig ikke dimensjonert for dette.

Endring av regelverket-skjerping av kravet til PC på eksamen. Differansiering. Et aktuelt tiltak vil være å skjerpe vilkåret for særordning med PC på eksamen slik at kun enkelte tilpasningsgrunnlag gir rett på PC.

Eksamen på PC for alle studenter. En eksamensordning hvor alle studenter får ta eksamen på PC, eventuelt kombinert med utvidet tid og/eller pauser for studenter med tilpasningsbehov, vil innebære at studenten prøves likt eller likes mulig. Som en del av Dig-UiB har universitetet igangsatt pilotprosjekter for eksamensavvikling på PC. Våren 2012 skal blant annet ordningen prøves ut på utvalgte spesialemner på Det juridiske fakultetet. I følge Studieadministrativ avdeling vil det ta lang tid før dette vil være tilgjengelig på alle eksamener ved UiB.

Tilrettelegginger 2011

Totalt antall eksamener med tilrettelegginger	2470
Totalt antall eksamener med pc	1640
Antall jus	1182
Antall pc-tilrettelegginger jus	952
Antall individer totalt	859
Antall individer jus	335

	totalt	pc
JUS111 (2011)	29	27
jus111 (2012)	45	34
jus112	58	44
jus113	39	31
jus114	33	28
jus121	67	61
jus122	54	46
jus123	95	82
jus124	72	61
jus131	85	79
jus132	81	73
jus133	85	67
jus135	96	77
jus241	71	47
jus242	74	51
jus243	103	66
Valgemner	95	78
(24 ulike emner		

Tilbake til sakslisten

Sak 27-11/12

Søknad om opprettelse av nytt emne JUS265-2-A Planrett - emnemal

Tema	
Kursets navn	
Kode	JUS265-2-A
Kursets navn – bokmål*	Planrett
Kursets navn – nynorsk*	Planrett
Kursets navn – engelsk*	***
Antall studiepoeng*	10
Studienivå (BA eller MA)	MA
Kursansvarlig*	Ingunn Elise Myklebust (førsteamanuensis) og Sigrid Eskeland Schutz (førsteamanuensis)
Faglærer(e)*	
Administrativ kontaktperson (kan endres av administrasjonen uten nytt vedtak)	Sigrid Haugros
For rettsstudiets emner:	
- Kursinnhold**	Målet med kurset er å gi studentane kunnskap om dei viktigaste rettsreglane om forvaltning av areal og ressursar, og dermed setje studentane i stand til å nytte rettslege prinsipp og lover som gjeld areal og miljøspørsmål. Den sentrale lova i dette kurset er plan- og bygningslova, men studentane skal også ha kunnskapar om samspelet mellom plan- og bygningslova og forvaltningslova, og kunnskap om sentrale arealspørsmål i m.a. naturmangfoldlov, kulturminnelov, ureningslov, hamnelov og akvakturlov. Plan- og bygningslova er den sektorovergripande lova for all arealforvaltning. I dette faget ser vi nærare på innhaldet i ein kommuneplan, reguleringsplan, føresegner og einskildvedtak. Sentrale tema er vidare reglar om arealforvaltning i strandsona, dispensasjon og ulovleg bygging. Det blir også gjort greie for reglane om utbyggingsavtalar, innløysing og ekspropriasjon. Eit tema som blir teke opp er òg i kor stor grad kommunen har kompetanse, og eventuelt plikt, til å gjere vurderingar av privatrettslege tilhøve ved arealplanlegging. Tema i denne samanhengen er m.a. tilhøvet mellom offentleg arealplanlegging, deling og avtalebaserte eigedomsgrenser og arealplanlegging og negative servituttar.
- Læringsutbytte**	Etter å ha gjennomført kurset skal studenten ha grunnleggjande forståing av planprosessar og verknaden av arealplanlegging, og samspelet mellom dei offentlege lovene og samspelet mellom offentleg rett og privat rett i høve til forvaltning av areal. Studentane skal vere i stand til å løyse problemstillingar i tilknyting til: - plan- og bygningslova sin systematikk - reglar om tilhøvet mellom kommunal og statleg styring i plansaker, under dette reglar om innsigelse - reglane om sakshandsaming ved planvedtak og konsekvensutgreiing - dei rettslege styringsverkemiddla kommune- og reguleringsplan, og særleg om kva som kan inngå i rettsleg bindande føresegner til dei ulike plantypane - reglar om høve til rettsleg overprøving av arealplanar og vedtak - tilhøvet mellom forvaltningslov og plan- og bygningslov, og plan- og bygningslov og andre sektorlover - reglar om søknadsplikt for tiltak - regelen om byggjeforbodet i 100-metersbeltet og rekkjevidda av heimel til å gi dispensasjon - reglar om utbyggingsavtalar - reglar om innløysing og ekspropriasjon - reglane om kommunen sin kompetanse og plikt til å ta omsyn til

	private rettar ved arealplanlegging og einskildvedtak
- Litteratur**	Hovudlitteratur: - O.P. Pedersen m.fl, Plan- og bygningsrett, 2010. Heile boka med unntak av kap. 22 - Daniel Rogstad, Om utbyggingsavtalar – noen merknader til ikrafttredelsen av nytt kapitell XI-A i plan- og bygningsloven, i Areal og eiendomsrett, red. Øyvind Ravna, Oslo 2007. - Børge Aadland, Eigedomsgrenser og avtalefrihet, TfE nr. 3, 2011 (elektronisk artikkel, Rettsdata) - Tore Lunde, Pålegg om stans, opphør eller retting av ulovlige forhold etter plan- og bygningsloven, TfE nr. 2, 2011. (eletronisk artikkel, Rettsdata) Tilleggslitteratur: - Pedersen, Plan- og bygningsrett, Oslo 2000. Resten av boka som ikkje er hovudlitteratur. - Thor Falkanger, Fast eiendoms rettsforhold, 4 utg, 2011. Kap. 2, 3, 4, 7, 9 og 13. - Sigrid Eskeland Schütz, Miljøkonsekvensar av planar og tiltak, 2007, kap. 1, 3, 6 og 7. - Ingunn Elise Myklebust, 2010, Strandrett og offentleg styring av arealbruk i sjø, kap. 1 til kap. 5.
Særlig egnet i kombinasjon med	***
Undervisning:	
- undervisningssemester (høst/vår)*	Høst
- undervisningsform*	Forelesninger
- undervisningsspråk*	Norsk
- obligatoriske elementer*	Ingen
Opptak/adgangsregulering:	
- studierettskrav*	MAJUR (OBS: Særskilt studierett til spesialemner gir IKKE tilgang til dette emnet!)
- undervisningsopptak*	
- deltakerkapasitet	Ikke begrenset
- privatistadgang*	Nei
Eksamen:	
- eksamenssemester(høst/vår) *	Hvert semester
- eksamensform* o semester med undervisning o semester uten undervisning	 Skoleeksamen Skoleeksamen
- eksamenstid*	Fire timer
- eksamensspråk* -oppgaven -besvarelsen	 Norsk Norsk, svensk eller dansk
- karakterregel*	Gradert skala med 5 trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått, jfr. Studieplan for masterstudiet I rettsvitenskap ved UiB § 3-1 nr 2 første punktum.
Hjelpemidler til eksamen, avvik fra § 3-6 flg.	Bare lovsamlingen er tillatt
Forkunnskaper (inkludert språkkunnskaper)**:**	
- obligatoriske*	Tre års universitets- eller høyskoleutdanning
- anbefalte*	Tre års jusstudier eller landmålerutdanning
Faglig overlapping med andre emner*	
Evaluering*	I tråd med regningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.
Kontaktinformasjon*-	Administrativ

Avdeling/institutt/ /fakultet	kontaktperson: Enhetens navn: **Det juridiske fakultet** Besøksadresse: Magnus Lagabøtes plass 1 Ekspedisjonstid: 09.00 – 14.00. Postadresse: Postboks 7800 Postnummer og -sted: 5020 BERGEN Telefon: 55 58 95 00 Faks: 55 58 95 10 E-post: info@jurfa.uib.no Web: http://www.jur.uib.no/
Målgruppe(r)	Studenter i rettsstudiet. Andre interesserte henvises til JUR640 Planrett i SEVUs regi.
Behovet for tilrettelegging i forhold til målgruppene	Ingen
Finansiering av emnet	Ordinær intern
Ressurser	
- kursansvarlig	Intern
- undervisningsressurser	Internt
- administrative ressurser	Intern
Kursets relevans	***

Merknad fra administrasjonen

Emnet her står i en litt annen stilling enn spesialemner flest, mht hvem som får tilgang til det. Målgruppen er angitt å være «Studenter i rettsstudiet. Andre interesserte henvises til JUR640 Planrett i SEVUs regi.» Hovedregelen for valgemner er at de også gjøres tilgjengelig for gruppen «andre» via studieretten JUSVALG («særskilt studierett til spesialemner»). I dette tilfellet foreslår administrasjonen at en slik ordning ikke gjøres gjeldende, ettersom den antakelig effektivt vil undergrave SEVUs emne JUR640 Planrett, som er basert på egenbetaling.

Videre er det i forslaget lagt ved en undervisningsplan som omfatter 20 timer undervisning, mens normen for spesialemner er 16 timer – SU bes ta stilling til en slik mulig utvidelse.

For øvrig mangler enkelte elementer i emnemalen; disse anses å være fomaliteter som ikke har avgjørende betydning for Studieutvalgets vurdering av søknaden.

Juridisk fakultet

Dekanatet

her

Ingunn Elise Myklebust

Sigrid E Schütz

her

Bergen 31.01.12.

Søknad om oppretting av spesialfag i planrett

Juridisk fakultet har lenge hatt som mål å vidareutvikle kompetanse og gi betre undervisingstilbod i naturressurs- og miljørett. Som eit ledd i dette ønskjer vi å utvikle eit spesialfag for våre masterstudentar i planrett, der undervisingskreftene for dette faget langt på veg, eller heilt ut, kan samkjørast med det allereie etablerte etter- og vidareutdanningskurset i planrett.

Det er naturleg at Det juridiske fakultet dannar sentrum på Vestlandet for undervising i naturressurs-forvaltningsfag som t.d. forvaltning av biologisk mangfold, vassressursar, kystsone, plan- og bygnings-rett, tingsrett, forureningsrett osb. I dag vert det undervist noko i slike spørsmål på ulike masteremne, men tidsrammene gjer at det ikkje er rom for å gå i djubden. Vi har eit spesialemne i «Energy law» (JUS271-2-A), og her er fokuset på petroleum. Vi meiner det er trong for å styrke kompetansen på planrett, og at dette vil kunne vere eit tilbod som masterstudentane vil vere interessert i. Planrett er også eit fagfelt der fakultetet har særleg kompetanse, båe dei fagansvarlege sine avhandlingar er knytt nært opp til planrettsfaglege spørsmål. Eksisterande undervisingstilbod bør ikkje berre vere eit tilbod til etterutdanninga, men også eit tilbod til eigne studentar. Ved ei venta endring av ordninga for utdanning av jordskiftekandidatar, bør også juridisk fakultet i Bergen stå klar til å kunne bidra i ei utdanning av jordskiftekandidatar. Etablering av eit spesialfag i planrett vil betre setja oss i posisjon til det.

I vårsemesteret 2010, sette juridisk fakultet i tråd med avtale med SEVU, Fylkeskommunen og Fylkes-mannen i gang med etter- og vidareutdanningskurs (15 studiepoeng) i planjuss for tilsette i kommunar og fylkeskommunar. Med dette har ein alt fått på plass eit undervisningsopplegg, som også kan nyttast i fleire samanhengar. Det er grunn til å sjå på dette kurset som eit springbrett for ei vidare satsing for desse fagområda for fakultetet, og som eit utgangspunkt for å stifte kontaktar med fagmiljøa i Bergen og omegn. Gjennom dette kurset, har vi alt fått gode kontaktar med høgt kompetente juristar både hjå Fylkesmannen og juristar hjå Høgsskulen i Bergen.
Etterutdanningskurset i planrett er ope for studentar utan mastergrad i juss. Kurset har ein innføringsdel i vårsemesteret som er særleg retta mot å gje grunnleggande kunnskap i alminneleg forvaltningsrett og tingsrett (5 studiepoeng). Haustsemsteret er større i omfang (10 studiepoeng), og er ei fordjuping i planrett .

Planen er at spesialfaget knytter seg til førelesingane i etterutdanningkurset som går over *haust-semesteret.* Undervisingskreftene her er dels henta frå tilsette ved fakultetet (11 førelesingar) og resterande (9 førelesingar) frå eksterne. Slik som førelesingane fungerer per i dag, er det etter vårt syn ei god fordeling mellom det forskingsbaserte/teoretiske, og emne som tek opp meir konkrete og dagsaktuelle problemstillingar i planrettsfaget. Studentane på etterutdanningskurset arbeider i ulike sektorar i forvaltinga og har svært ulik utdanningsbakgrunn, og sit inne med erfaringar og kunnskap som m.a. kjem til uttrykk gjennom spørsmål og dialog med førelesar. Opningar for samtalar under kurset, fører til at ein har oppnådd ein god arena for vidareutvikling av kunnskap, som våre studentane vil ha stor nytte av å kunne vere ein del av.

Vi søkjer dermed med dette om å få opprette planrett som eit nytt utdanningstilbod for studentar ved Det juridiske fakultet.

Vedlegg:

(1) Utkast til emneskildring inkludert pensum og plan for undervising for spesialfaget planrett (H-2012)

(2) Emneskildring inkludert pensum og plan for undervising i etterutdanningskurset (2011).

(3) Evaluering av etterutdanningsskurset (2010 og 2011).

Med vennleg helsing

Ingunn Elise Myklebust Sigrid Eskeland Schütz

Spesialfag i planrett

Undervisingsperiode:

Start haustsemester 2012

Aktuelle studieprogram:

Integrert masterprogram i rettsvitskap

Emnet vert tilbode av:

Det juridiske fakultet

Studiepoeng:

10

Undervisingssemester

Haust

Timeplan

Sjå timeplan

Pensumliste

Sjå pensumliste

Undervisingsspråk:

Norsk

Krav til forkunnskap:

Tre års universitets- eller høgskuleutdanning

Tilrådd forkunnskap

Tre års jusstudie eller landmålarutdanning

Undervising og omfang:

Førelesingar

Vurderingsform

Fire timar skuleeksamen. A-E for stått, F for ikkje stått.

Hjelpemiddel til eksamen:

Lovsamling

Emneevaluering:

I tråd med regningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

Kursansvarleg:

Førsteamanuensis Ingunn Elise Myklebust og Sigrid Eskeland Schutz

Administrativt ansvarleg:

Fagleg innhald:

Målet med kurset er å gi studentane kunnskap om dei viktigaste rettsreglane om forvaltning av areal og ressursar, og dermed setje studentane i stand til å nytte rettslege prinsipp og lover som gjeld areal og miljøspørsmål. Den sentrale lova i dette kurset er plan- og bygningslova, men studentane skal også ha kunnskapar om samspelet mellom plan- og bygningslova og forvaltningslova, og kunnskap om sentrale arealspørsmål i m.a. naturmangfoldlov, kulturminnelov, ureningslov, hamnelov og akvakturlov.

Plan- og bygningslova er den sektorovergripande lova for all arealforvaltning. I dette faget ser vi nærare på innhaldet i ein kommuneplan, reguleringsplan, føresegner og einskildvedtak. Sentrale tema er vidare reglar om arealforvaltning i strandsona, dispensasjon og ulovleg bygging. Det blir også gjort greie for reglane om utbyggingsavtalar, innløysing og ekspropriasjon. Eit tema som blir teke opp er òg i kor stor grad kommunen har kompetanse, og eventuelt plikt, til å gjere vurderingar av privatrettslege tilhøve ved arealplanlegging. Tema i denne samanhengen er m.a. tilhøvet mellom offentleg arealplanlegging, deling og avtalebaserte eigedomsgrenser og arealplanlegging og negative servituttar.

Læringsutbyte:

Etter å ha gjennomført kurset skal studenten ha grunnleggjande forståing av planprosessar og verknaden av arealplanlegging, og samspelet mellom dei offentlege lovene og samspelet mellom offentleg rett og privat rett i høve til forvaltning av areal. Studentane skal vere i stand til å løyse problemstillingar i tilknyting til:

- plan- og bygningslova sin systematikk
- reglar om tilhøvet mellom kommunal og statleg styring i plansaker, under dette reglar om innsigelse
- reglane om sakshandsaming ved planvedtak og konsekvensutgreiing
- dei rettslege styringsverkemiddla kommune- og reguleringsplan, og særleg om kva som kan inngå i rettsleg bindande føresegner til dei ulike plantypane
- reglar om høve til rettsleg overprøving av arealplanar og vedtak
- tilhøvet mellom forvaltningslov og plan- og bygningslov, og plan- og bygningslov og andre sektorlover
- reglar om søknadsplikt for tiltak
- regelen om byggjeforbodet i 100-metersbeltet og rekkjevidda av heimel til å gi dispensasjon
- reglar om utbyggingsavtalar
- reglar om innløysing og ekspropriasjon
- reglane om kommunen sin kompetanse og plikt til å ta omsyn til private rettar ved areal-planlegging og einskildvedtak

Læremiddelomtale:

Hovudlitteratur:

- O.P. Pedersen m.fl, Plan- og bygningsrett, 2010. Heile boka med unntak av kap. 22
- Daniel Rogstad, Om utbyggingsavtalar – noen merknader til ikrafttredelsen av nytt kapitell XI-A i plan- og bygningsloven, i Areal og eiendomsrett, red. Øyvind Ravna, Oslo 2007.
- Børge Aadland, Eigedomsgrenser og avtalefrihet, TfE nr. 3, 2011 (elektronisk artikkel, Rettsdata)
- Tore Lunde, Pålegg om stans, opphør eller retting av ulovlige forhold etter plan- og bygningsloven, TfE nr. 2, 2011. (eletronisk artikkel, Rettsdata)

Tilleggslitteratur:

- Pedersen, Plan- og bygningsrett, Oslo 2000. Resten av boka som ikkje er hovudlitteratur.
- Thor Falkanger, Fast eiendoms rettsforhold, 4 utg, 2011. Kap. 2, 3, 4, 7, 9 og 13.
- Sigrid Eskeland Schütz, Miljøkonsekvensar av planar og tiltak, 2007, kap. 1, 3, 6 og 7.
- Ingunn Elise Myklebust, 2010, Strandrett og offentleg styring av arealbruk i sjø, kap. 1 til kap. 5.

Planlagt undervising for haust 2012:

19. september.

Innføring i den nye plan- og bygningslova.

Grunnleggjande reglar om prosessuell kompetanse.

Kl. 9.15-10.00. Plan- og bygningslova (2008) si ramme, systematikk og rettsverknad av plan v. Myklebust.

Kl. 12.30-13.15. Tilhøvet mellom kommunal og statleg styring, innsigelse, v. Nicolàs Rodrigues, stipendiat, UiB.

Kl. 13.30-14.00. Reglar om sakshandsaming ved planvedtak, v. Schütz

Kl. 14.15-15.00. Konsekvensutgreiingar, v. Schütz

20. september.

Materiell kompetanse og overprøving

9.15-10.00. Om bruken av føresegner til kommuneplanen sin arealdel, v. seniorrådsgivar Ståle Øvrebø, Fylkesmannen i Hordaland.

12.30-13.15. Om føresegner til reguleringsplanar v. rådgivar Kristine Dahl, Fylkesmannen i Hordaland.

13.30-14.15. Om rettsleg prøving av saker etter plan- og bygningslova. Kva er forvaltningsskjønn i slike saker? v. Schütz.

21. september.

Strandsonespørsmål

Kl. 9.15-10.00. Om byggjeforbodet i 100-metersbeltet, v. Myklebust

Kl. 12.30-13.15. Nærare om strandsoneretningslinjene v. Myklebust

Kl.13.30-14.00. Om dispensasjon frå byggjeforbodet v. advokat Lars Alsaker

Kl. 14.15-15.00 Om vilkår i dispensasjonssaker og tilhøvet til allemannsretten v. Marianne Reusch

24. oktober.

Særlege verkemiddel for gjennomføring av plan

Kl. 9.15-10.00. Ubyggingsavtalar v. Roald Hopsnes, stipendiat, jur.fak, UiB

Kl. 12.30-13.15. Innløysing og ekspropriasjon, v. Hopsnes.

Kl.13.30-14.15.Reguleringsplanen si betydning for utmåling av ekspro¬pria-sjons¬erstatning, v. Hopsnes

25. oktober.

Gjennomføring av plan gjennom vedtak og handheving av ulovleg bygging

Kl. 9.15-10.00. Reglar om søknadsplikt ved tiltak, rådgivar Kristine Dahl, Fylkesmannen i Hordaland.

Kl. 12.30-13.15. Særskilt om byggje- og deleforbod, v. rådgivar Laila S. Sandvik, Fylkesmannen i Hordaland.

Kl. 13.30-14.15. Om sanksjonsmidlar for brot på pbl, v. Myklebust (evnt. Tore Lunde)

26. oktober.

Samspelet mellom offentleg rett og privatrett

Kl. 9.15-10.00. Grenser i plankart og avtala eigedomsgrenser v. Børge Aadland

Kl. 12.30-13.15. Har kommunen plikt til å leggje vekt på private rettar gjennom offentleg arealplanlegging? v. Myklebust

Kl. 13.15-14.00 Reguleringsplanar og negative servituttar

Til saman 20 førelesingar, av dette 11 interne og 9 eksterne.

Planrett

15 studiepoeng

Målet med kurset er å gi deltakarane kunnskap om dei viktigaste rettsreglane for planlegging etter plan- og bygningslova. Studiet vil setje studentane i stand til å nytte rettslege prinsipp og lover i det daglege verke som planleggjar eller offentleg sakshandsamar for plansaker

Mål og innhold

Målgruppe

Studiet er retta mot tilsette i kommunar, fylkeskommunar og statlege organ og konsulentar som arbeider med plan fag der god kunnskap om aktuelle rettsreglar er viktig.

Fagleg innhald

Det er naudsynt med ein kort introduksjon om alminnelege for valtningsrettslege reglar og prinsipp og dei grunnleggjande privatrettslege reglane om forvaltning av fast eigedom, før vi kan gå nærare igjennom reglar i spesiallov givinga. Den sentrale lova i dette kurset er den nye plan- og bygnings lova (2008), men det er også eit mål å vise sam spelet mellom for valtnings lova og plan- og bygningslova, og sam spelet mellom plan- og bygnings-lova, og sektorlover som veglov, kulturminnelov, jordlov, naturmangfald-lova (2008), ureningslova, hamnelova og akvaktur lova.

Kurset vert inndelt i to delar, som består av tilsaman tre undervisingsbolkar. Den første delen av kurset, som utgjer den første bolken, består av introduksjon til kurset, rettskjelder, allmenn forvaltningsrett og tingsrett. Den andre delen av kurset, som utgjer dei to siste bolkane, består av ei fordjuping i planrett.

Undervisingsmetodar:
Førelesingar og gruppearbeid
Obligatoriske aktivitetar:
Deltaking i førelesingar og gruppeaktivitetar. Utrekninga av deltaking a vert gjort som fastsett i «Retningslinjer for utredning av obligatorisk deltakelse».
Samlingar:
1. samling 9., 10. og 11. mai
2. samling 19., 20. og 21. september
3. samling 24., 25. og 26. oktober.
Eksamen skriftlig 16. november
Evaluering/eksamensformer:
Heimeoppgve bestatt/ikkje bestatt
Etter kurset skal det haldast ein 4 timars skriftleg prøve. Karakterar A til E for bestått og F for ikkje bestått.
Fagleg ansvarleg:
Forskar Ingunn Elise Myklebust, og førsteamanuensis Sigrid E. Schütz
Undervisingsspråk:
Norsk
Pris:
Kr 20 500,-
Søknadsfrist:
10. april 2012
For informasjon og søknadsskjema:
Telefon: 55 58 20 40
E-post: post@sevu.uib.no
www.uib.no/sevu/

UNIVERSITETET I BERGEN
Senter for etter- og videreutdanning (SEVU)

Region bosted

	Respondenter	Prosent
Nord-Norge	0	0,0%
Vest-Norge	27	90,0%
Midt-Norge	1	3,3%
Øst-Norge	1	3,3%
Agderfylkene + Telemark	1	3,3%
Utland (Europa)	0	0,0%
Utenfor Europa	0	0,0%
I alt	30	100,0%

Kjønn

	Respondenter	Prosent
Kvinne	16	55,2%
Mann	13	44,8%
I alt	29	100,0%

Tidligere utdanning (nivå):

	Respondenter	Prosent
Grunnskole	0	0,0%
Videregående skole	1	3,3%
Fagutdanning	0	0,0%
Ett eller flere universitest- og/eller høgskoleemner	6	20,0%
Bachelor- /cand. mag.-grad	5	16,7%
Mastergrad / hovedfag	15	50,0%
Doktorgrad	0	0,0%
Profesjonsutdanning (ingeniør,arkitekt, lege etc)	3	10,0%
I alt	30	100,0%

Tidligere utdanning (type):

	Respondenter	Prosent
Teknisk-naturvitenskapelig	20	66,7%
Juridisk	0	0,0%
Samfunnsvitenskapelig (inkl økonomisk)	7	23,3%
Helsefaglig	0	0,0%
Psykologisk	0	0,0%
Humanistisk	1	3,3%
Annen utdanning	2	6,7%
I alt	30	100,0%

Hvordan fikk du vite om studiet?

	Respondenter	Prosent

Via internett	5	16,7%
Gjennom nettsidene til SEVU	1	3,3%
På arbeidsplassen	18	60,0%
Gjennom kjente	4	13,3%
Gjennom brosjyre/folder	0	0,0%
Via annonse	1	3,3%
Annet	1	3,3%
I alt	30	100,0%

Hvordan fikk du vite om studiet? - Annet

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ble dine forventninger til hele studiet innfridd?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	4	13,3%
4	17	56,7%
5	9	30,0%
I alt	30	100,0%

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder utdelt materiell

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	1	3,3%
3	13	43,3%
4	16	53,3%
5	0	0,0%
I alt	30	100,0%

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder formidling av budskap

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	6,7%
4	19	63,3%
5	9	30,0%
I alt	30	100,0%

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder utbytte av forelesninger.

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	5	16,7%
4	15	50,0%
5	10	33,3%
I alt	30	100,0%

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder faglig assistanse.

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	6	20,0%
4	17	56,7%
5	7	23,3%
I alt	30	100,0%

Hva har du likt best ved studiet?

Tema om: Planbehandling i sjø. Ekspropiasjonsrett

Studiet var generelt interessant og gikk innom mange spennende tema. Organiseringen av dagene var bra med gruppeoppgaver til drøfting.

mulghet til å fordype seg i planverket. bra med oppgaver på hver samling

Nye perspektiv. Gruppearbeid.

Kurset var særs engasjerande og ga meg nytt perspektiv eg har nytta allereie på jobben.

Gode gruppeoppgaver og diskusjoner i grupper og plenum

Temaet i seg sjølv - svært relevant i forhold til arbeidsoppgåver. Fint med ulike forelesarar - med ulike bakgrunn. Samlingar over 3 dagar er fint - det gjev betre tid samanlikna med berre 2- dagars samlingar.

Veldig gode forelesere som er åpne for dialog med publikum.

Gode forelesere og mye bra erfaringsutveksling med andre praktikere

Varierte og stort sett veldig gode forelesere.

Flere gode forelesere. Kobling mellom PBL og Forvaltningsloven har gitt bedre innsikt. Tid til å sette meg inn i den nye plan- og bygningsloven.

System for dagsprogram Forelseing/orientering parkatisk oppgave og avsluttande forlesing,

Meget gode forelesere med praktisk erfaring fra planlegging/byggesak.

Varierte forelesere med ulik bakgrunn

eigedomsrett og miljørett. Fokus på gruppeoppgåver.

Flinke kursansvarlige. Høyt nivå.

oppgåver i gruppe

Relevante tema og gode forelesarar. Gode oppgåver.

Kombinasjonen av gruppeoppgåver og forelesningar var veldig BRA

Faglige innput Den juridiske vinklingen er litt ny - ny tenkemåte

Gode diskusjonar mellom fag og politikk Forståelse for rettsprinsipp Kompetente innleiarar Relevante tema

konsentrerte forelesningsdagar relevant innhald gode formidlarar

Kopling mellom deltakere fra ulike kommuner, regionalt nivå og det faglige juridiske miljøet.

Veldig dyktige forelesere!

Den juridisk-teoretiske vinklingen på planfaget; har tidlegare berre hatt praktisk tilnærming til stoffet

Hva med kurset ville du forbedret?

Hatt meir om: Samanhengen mellom kommuneplanen sin samfunnsdel og areadel som politisk styringsverktøy. Obligatorisk planstrategiprogram bør og vektleggast betre.

I forhold til kursets navn "planrett" så hadde jeg regnet med at fokuset på kurset hadde vært mer rettet inn mot dette feltet. Slik kurset var nå ble det oppfattet mer som et generelt kurs innenfor plan- og bygningsloven. Og - en ting til. Jeg ville hatt litt mer variasjon av lunsj-menyen :)

synes det ble litt mye fokus på byggesak. ville dessuten hatt kurset innenfor et ordinært semester kurset burde hatt en innleveringsoppgave før eksamen

Flere/lengre samlinger. Bedre tid når en er samlet.

Litt rot med læreplan (bøker)

Litt mye privater rettigheter

Det ville vore fint med innlevringsopggåver undervegs. Det hjelper deg til å studera meir systemtisk tidlegare.

Noen individuelle oppgaver (hjemmeoppgaver) i tillegg til gruppeoppgavene på kurset.

Jeg foreslår at det brukes mer tid på kjernepensumet (planrett). Forelesningene kunne vært mer rettet mot hva som har praktisk nytte for en planlegger/saksbehandler Enkelte forelesninger bar preg av å være forelesers spesialfelt. Kjekt å vite, men det har liten praktisk nytte.

Det var mye pensum på kort tid. Det kunne f.eks. bedret seg ved å sette av en dag eller flere til oppgaveløsning.

Start opp etter sommerferien (sept), og ha de tre modulene med ca 1 mnd mellomrom. Deretter eksamen i feb./mars. Kanskje også ha to innlerings-oppgaver i løpet av samlingene - heller enn å bruke tid på muntlig gjennomgang i kurset. Å legge sommeren inn som del av kurset er ikke bra! Større fokus på PBL og mer fokus på "hovedregler" innenfor loven. Det juridiske uklare eller grenseland er interessant men kanskje det fikk for stor vekt på dette korte kurset. Hadde forventninger om å få bedre innsikt i det å utforme bestemmelser og retningslinjer. Kanskje kunne personer fra M.departementet bidratt om det er slik at vi ikke har tilstrekkelig erfaring ennå på dette i Hordaland eller UiB? Det er synd om det blir et fokus på å få inn bare jurister som forelesere. Hvis kurset skal tilbys også til ikke jurister må dere få inn personer som kan utforme planer, og få et fokus på også det. Anvendelsen av lovens regler innenfor planlegging kunne fått større fokus. 4 timers eksamen var for lite, vi burde i tilfelle hatt mulighet for å skrive på pc. Kanskje dette ville vært annerledes om vi hadde fått mer enn 2 uker fra siste forelesning til eksamen. Skal eksamensformen videreføres må det være muligheter for å ta den opp igjen. Flere arbeidsgivere dekker ikke kursavgiften før eksamen er bestått. Viktig å legge til rette for at flest mulig greier seg gjennom løpet.

Kurset bør gå over lengre tid. med innlevering av en, helst to praktiske oppgaver underveis.

Ville vurdert obligatoriske oppgaver i tillegg til skoleeksamen.

Midre pensum

Kursmateriell

Teori før oppgåvene.

Krav til innlevering av oppgåver undervegs.

Litt mye inngående om utbyggingsavtaler/ekspropriasjon

Pensum bør utviklast meir spissa mot hovudpunkt i planrett Meir plan og mindre enkeltsak Forvaltningsrett ok, men planrett fragmentert

kursmateriell

Kurset bør utvide bolken om selve planleggingen. Det ble for mye innledningsvist om andre juridiske tema og for detaljert om gjennomføring som ekspropriasjon og ulovlig bygging.

Siden vi er i full jobb i tillegg til familie, så ville jeg ikke hatt en eksamen som eneste virkemiddel for et resultat. Jeg ville hatt obligatoriske innleveringer til hver bolk, da hadde vi sittet igjen med mye mer kunnskap etter at kurset og fått jobbet litt mer slik vi jobber til daglig.

Fleire konkrete problemstillingar - løysing av dei plenum

Vil du anbefale studiet til andre?

	Respondenter	Prosent
Ja	26	86,7%
Ja med forbehold	4	13,3%
Nei	0	0,0%
I alt	30	100,0%

Har du tatt eksamen?

	Respondenter	Prosent
Ja	29	96,7%
Nei	1	3,3%
I alt	30	100,0%

Hvorfor tok du ikke eksamen? (Du kan krysse av flere steder)

	Respondenter	Prosent
Jeg disponerte tiden min for dårlig og kom ikke gjennom hele pensum.	0	0,0%
Studiet er for omfattende med for mye pensum	0	0,0%
Fagpensumet var for vanskelig	0	0,0%
Jeg fikk for lite hjelp og veiledning i studiet	0	0,0%
Min jobbsituasjon var for krevende i forhold til arbeidsmengden på kurset	0	0,0%
Jeg ble syk	0	0,0%
Andre årsaker	1	100,0%
I alt	1	100,0%

Hvorfor tok du ikke eksamen? (Du kan krysse av flere steder) - Andre årsaker

Høstferien

Hva synes du om eksamen?1-5 der 1=veldig lett og 5=veldig vanskelig

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	2	6,9%
3	19	65,5%

4	8	27,6%
5	0	0,0%
I alt	29	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hva synes du om innholdet i studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	6,7%
4	22	73,3%
5	6	20,0%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har valg av tema for forelesningene stått i forhold til læringskravene?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	1	3,3%
3	6	20,0%
4	17	56,7%
5	6	20,0%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har valg av foredragsholdere vært god når det gjelder å vise bredden på faget, og ulike innfallsvinkler til de ulike problemstillingene?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	7	23,3%
4	12	40,0%
5	11	36,7%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Var oppgavene gitt under veis gode/relevante?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	1	3,3%
3	10	33,3%
4	11	36,7%

5	8	26,7%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har gjennomgangen av øvingsoppgavene vært god?

	Respondenter	Prosent
1	1	3,3%
2	2	6,7%
3	7	23,3%
4	16	53,3%
5	4	13,3%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har du hatt personlig utbytte av studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	1	3,3%
4	11	36,7%
5	18	60,0%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hvor relevant er studiet for jobben din?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	1	3,3%
4	9	30,0%
5	20	66,7%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Kvaliteten på administrasjonen av studiet? (SEVUs rolle)

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	4	13,3%
4	16	53,3%
5	10	33,3%

I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Kvaliteten på forhåndsinformasjonen om studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	4	13,3%
4	22	73,3%
5	4	13,3%
I alt	30	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Brukervennligheten til nettsiden og de elektroniske ressursene der?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	3	10,0%
3	12	40,0%
4	10	33,3%
5	5	16,7%
I alt	30	100,0%

Har du kommentarer til enkelttema/kursdager på samlingene (Innhold, vektlegging, formidling, utdelt materiell)?

Det burde vært større fokus på plan og ikke så mye om andre tema når kurset heter planrett. Men forelesningene var bra og foreleserne kunne faget sitt på en god måte.

det var synd at ikke all litteratur var på plass, men foreleserne gjorde absolutt det beste ut av det

Har lite sans for opptrykte kompendier, det er nok å legge disse ut på nettet.

Bolken som gjekk på utmålinga av "straff" etter ulovleg bygging var for omfattende i høve andre meir sentrale tema i pensum.

Vinklingen på kurset var juridisk. Det gir et godt grunnlag. Trinn 2 bør inneholde mer konkret om planfag. Det å lage en plan fra A-Å. Hvis det ikke blir trinn 2 kan en kanskje bytte ut f.eks. ekspropriasjonsforelesningen til Rodriges med mer praktisk planlegging.

Pensum burde vært tilgjengelig på tidligere tidspunkt - dvs 5.mai. Viser til tidligere kommentar lenger fremme.

Minus for manglende litteratur og lite lesbart kompendium av strandretten. Organisering av forlesingsnotater, oppgaver og oppgavløsninger på nettet må gjøres bedre.

Var mye ber byggesak enn det ble forespeilet på forhånd, navnet "planrett" gir forventninger om mer planer.

Forbedringspotensiale Alsaker for debattretta Eigedomsdelen bør struktureres bedre Enda meir fokus på føresegner neste gong KU - trengs meir undervisningsmateriell - forskriften/veglederen Bruk gjerne mD sin planlovkommentar

Synes at jordskifte-delen bør forbedres. Den ga flere spørsmål enn svar. Synes ikke det ga optimalt utbytte med oppgave før temaet var gjennomgått i forelesning.

Litt kommentar til øvingsoppgavene. Det har vært en utfordring å løse oppgaver basert på forelesinger som kommer i etterkant av oppgavene. Tror utbyttet hadde vært større med oppgaver i etterkant av tema. I en travel hverdag kan du ikke forutsette at alle har klart å lese relevant pensum til hver forelsing. Noen av oppgavene har vært så vanskelige å løse når du har mindre forutsetning for å mene noe om tema.

Syns tema om dispensasjon og jordskifte vart for svakt presentert

Studieprogresjon Studiet var på 15 studiepoeng med oppstart 5. mai og eksamen 15. oktober. Synes du progresjonen i studiet var:

	Respondenter	Prosent
Veldig lav	0	0,0%
Litt lav	0	0,0%
Passelig	18	62,1%
Rask	10	34,5%
Veldig rask	1	3,4%
I alt	29	100,0%

Diverse forhold I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hvor fornøyd var du med lokaler og utstyr?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	5	16,7%
4	19	63,3%
5	6	20,0%
I alt	30	100,0%

Diverse forhold I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Maten?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	3	10,3%
3	4	13,8%
4	15	51,7%
5	7	24,1%
I alt	29	100,0%

Her kan du, om du ønsker det, komme med innspill om faglige, organisatoriske, pedagogiske, administrative, tekniske eller andre forhold i studiet.

Oppgitte pensumlista og lærebøker vart ikkje følgt. Betre samsvar må til.

Mer kommuneplan, reguleringsplan og planbestemmelser

Litt lite å spise til lunsj, og plagsomt med dører som piper på kursrom og auditorier ved Vil Vite.

Viser til tidligere kommentar

La kurset gå over lengre tid. Få skriftlige øvingsoppgaver underveis.

Hadde hatt godt utbytte av obligatoriske oppgaver underveis. Med etterutdanning der manger er i jobb og har familie ville det "tvunget" oss til å jobbe meir med stoffet underveis. Hadde da lært meir enn ved å "pugge til eksamen."

Den dagen vi var i auditoriet var betremed omsyn til plass, luft og sikt.

Var vanskelig å komme inn på nettsiden Dersom forelesarane gjer dette i tillegg til anna jobb må dette ikkje kommunisera til studentane som nokre dei må ta omsyn til Ellers veldig administrasjon og formidling av forelesingar/oppsamling av fagstoff. Folk i jobb har litt tid til å sende spørsmål

Kursleiaar og mot fungerte godt. pensumlitteraturen var ikke klar ved kurstart, pga ny lov og nye utgivelser. Dette løser seg senere år. Litt mye om strandrett som ikke direkte er pbl. Kursleiaren Myklebust og Schulte var flinke. Forelesar Alcaker hadde en uheldig sjølsterende inngang på forelesningen. Kanskje bør fylkesmannen overta denne delen.

Velg obligatoriske innleveringer i tillegg til eksamen der oppgavene er med på karaktersetting. Har snakket med andre skoler som driver med etterutdanning, der samlige har gått vekk i fra eksamen som form når det er snakk om etterutdanning. Vi har for travle hverdager til å klare å lese alt pensum. En oppgave i etterkant av hver bolk hadde vært passe. For meg som ikke har hatt en skriveeksamen på 15 år, så var det veldig vanskelig å vite hva som kreves i en juseksamen. Hadde vi hatt noen oppgaver vi leverte inn, hadde vi hatt litt inntrykk av hvordan vi lå ann. Så ikke velg eksamen som eneste form til neste kurs!

Utfordringane har ført og fremst vore knytta til pensum i høve heilt ny pbl.

Dersom du ønsker mer videreutdanning, oppgi gjerne aktuelle fagområder eller tema her.

Mer videreutdanning innenfor plan- og bygningsretten både praktisk bruk og juridisk vinklet ville vært interessant.

mer planfag som felt kart/gis, klima, kulturminnevern

Geografiske informasjons systemer (GIS)

Videre juss kurs innenfor same tema

Ekspropriasjonsrett

Mer planrett...

planlegging: utforming av bestemmelser og retningslinjer

plan og bygningslova, offentlig forvaltning, planlegging

Reguleringsplan

samfunnsplan

fortettning i planderen

flyggerisk

byggesaksdelen

Distribusjonsform

	Respondenter	Prosent
E-post	0	-
Papir	0	-
Brevfletning	0	-
I alt	0	-

Region bosted

	Respondenter	Prosent
Nord-Norge	0	0,0%
Vest-Norge	12	85,7%
Midt-Norge	2	14,3%
Øst-Norge	0	0,0%
Agderfylkene + Telemark	0	0,0%
Utland (Europa)	0	0,0%
Utenfor Europa	0	0,0%
I alt	14	100,0%

Kjønn

	Respondenter	Prosent
Kvinne	9	64,3%
Mann	5	35,7%
I alt	14	100,0%

Tidligere utdanning (nivå):

	Respondenter	Prosent
Grunnskole	0	0,0%
Videregående skole	0	0,0%
Fagutdanning	1	7,1%
Ett eller flere universitest- og/eller høgskoleemner	1	7,1%
Bachelor- /cand. mag.-grad	2	14,3%
Mastergrad / hovedfag	7	50,0%
Doktorgrad	0	0,0%
Profesjonsutdanning (ingeniør,arkitekt, lege etc)	3	21,4%
I alt	14	100,0%

Tidligere utdanning (type):

	Respondenter	Prosent
Teknisk-naturvitenskapelig	7	50,0%
Juridisk	4	28,6%
Samfunnsvitenskapelig (inkl økonomisk)	2	14,3%
Helsefaglig	0	0,0%
Psykologisk	0	0,0%
Humanistisk	1	7,1%
Annen utdanning	0	0,0%
I alt	14	100,0%

Hvordan fikk du vite om studiet?

	Respondenter	Prosent
Via internett	1	7,1%
Gjennom nettsidene til SEVU	1	7,1%
På arbeidsplassen	8	57,1%
Gjennom kjente	0	0,0%
Gjennom brosjyre/folder	3	21,4%
Via annonse	0	0,0%

Annet	1	7,1%
I alt	14	100,0%

Hvordan fikk du vite om studiet? - Annet

God omtale i planmiljøet

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ble dine forventninger til hele studiet innfridd?

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	0	0,0%	
3	1	7,7%	
4	7	53,8%	
5	5	38,5%	
I alt	13	100,0%	

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder utdelt materiell

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	0	0,0%	
3	2	15,4%	
4	5	38,5%	
5	6	46,2%	
I alt	13	100,0%	

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder formidling av budskap

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	0	0,0%	
3	0	0,0%	
4	8	61,5%	
5	5	38,5%	
I alt	13	100,0%	

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder utbytte av forelesninger.

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	0	0,0%	
3	3	23,1%	
4	7	53,8%	
5	3	23,1%	
I alt	13	100,0%	

Helhetsvurderinger (Marker på skalaen fra 1-5 der 5 er høyest): - Ditt helhetsinntrykk av hele studiet når det gjelder faglig assistanse.

		Respondenter	Prosent

1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	15,4%
4	6	46,2%
5	5	38,5%
I alt	13	100,0%

Hva har du likt best ved studiet?
At det var gode forelesere som bruker pbl til daglig. Blir litt mer praktisk orientert da.
Forelesningene
Effektivt opplegg med 3 x 3 dagssamlinger. Faglig dyktige forelesere. Fin blanding av juridisk teori og praktisk anvendelse.
Faglig kunnskap hos foreleserne. Gruppearbeid, både læring og bli kjent med medstudenter.
Gode gruppe-oppgåver som gav god innføring i juridisk metode. Jamt over gode førelesarar. Bra med frivilleg heimeoppgåve, for å få tilbakemelding på skrivemåte før eksamen.
Gode forelesarar, og samling av krusdeltakarar frå mange typr fagfelt, og yrkesbakgrunn. Innleveringsoppgave var bra.
Gode forelesere og gruppearbeid
Forelesninger
Stort set dyktige forelesere og gode oppgaver
Strukturen med samlingar på 3 x 3 dagar.
Flere glitrende gode forelesere. Kjekt med oppgaver og innleveringsoppgave. Stas å være student igjen. Godt sosialt miljø

Hva med kurset ville du forbedret?
Flere innleveringsoppgaver
At man går igjennom temaet man skal jobbe med i gruppene før gruppearbeidet. Da blir utbyttet av gruppearbeidet bedre.
Mindre gruppearbeid
Bruke litt mindre tid på gruppearbeid og heller øke andelen forelesninger. Omfattende pensum, kutte kompendium?
Ikke alle foreleserne like pedagogisk dyktige.
Innføringa i forvaltingsrett var litt ustrukturert for ein ikkje-jurist. På slutten av studiet trur eg at eg skjøna samanhengen, og det er vel i samsvar med den hermeneutiske læringsprosessen. Men starten var litt forvirrande. Det virka som om førelesinga til Lars Alsaker var litt prega av omtrentlegheiter. Fint å få inn synsvinkelen til advokatstanden, men synd viss det går på bekostning av det faglege nivået.
Kanskje ei innleveringsoppgåve til. Det var fin øving til eksamen.
en større praktisk hjemmeeksamen istedefor fire timers skriftlig eksamen.
Betre tid til å skriva heime oppgåva. Meir vekt på at forelesarane veit om bakgrunnskunnskapane til tilhøyrarane. Gjekk avogtil litt over mitt hovud. Bruk litt meir tid på grunnleggjande ting i starten.
Flere innleveringsoppgaver. Foreleserne fra fylkesmannen var ok men litt mye paragrafopplesing. Ønskelig med mer refleksjon og problematisering. Ellers glitrende forelesninger. Den del av pensum som er doktorgradsavhandlinger blir kanskje litt spissfindig i forhold til kursdeltagernes behov for praktisk nyttig informasjon.

Vil du anbefale studiet til andre?

	Respondenter	Prosent
Ja	12	92,3%
Ja med forbehold	1	7,7%
Nei	0	0,0%
I alt	13	100,0%

Har du tatt eksamen?

	Respondenter	Prosent
Ja	13	100,0%
Nei	0	0,0%
I alt	13	100,0%

Hvorfor tok du ikke eksamen? (Du kan krysse av flere steder)

	Respondenter	Prosent
Jeg disponerte tiden min for dårlig og kom ikke gjennom hele pensum.	0	-
Studiet er for omfattende med for mye pensum	0	-
Fagpensumet var for vanskelig	0	-
Jeg fikk for lite hjelp og veiledning i studiet	0	-
Min jobbsituasjon var for krevende i forhold til arbeidsmengden på kurset	0	-
Jeg ble syk	0	-
Andre årsaker	0	-
I alt	0	-

Hvorfor tok du ikke eksamen? (Du kan krysse av flere steder) - Andre årsaker

Hva synes du om eksamen?1-5 der 1=veldig lett og 5=veldig vanskelig

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	1	7,7%
3	6	46,2%
4	6	46,2%
5	0	0,0%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hva synes du om innholdet i studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	1	7,7%
4	5	38,5%
5	7	53,8%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har valg av tema for forelesningene stått i forhold til læringskravene?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	15,4%
4	7	53,8%
5	4	30,8%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har valg av foredragsholdere vært god når det gjelder å vise bredden på faget, og ulike innfallsvinkler til de ulike problemstillingene?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	15,4%
4	5	38,5%
5	6	46,2%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Var oppgavene gitt under veis gode/relevante?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	2	15,4%
4	5	38,5%
5	6	46,2%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har gjennomgangen av øvingsoppgavene vært god?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	5	38,5%
4	7	53,8%
5	1	7,7%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Har du hatt personlig utbytte av studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	0	0,0%
4	5	38,5%
5	8	61,5%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hvor relevant er studiet for jobben din?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	1	7,7%
4	4	30,8%
5	8	61,5%

I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Kvaliteten på administrasjonen av studiet? (SEVUs rolle)

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	0	0,0%
3	3	23,1%
4	3	23,1%
5	7	53,8%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Kvaliteten på forhåndsinformasjonen om studiet?

	Respondenter	Prosent
1	0	0,0%
2	1	7,7%
3	2	15,4%
4	4	30,8%
5	6	46,2%
I alt	13	100,0%

Evaluering av ulike sider ved studiet. I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluyere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Brukervennligheten til nettsiden og de elektroniske ressursene der?

	Respondenter	Prosent
1	1	7,7%
2	0	0,0%
3	3	23,1%
4	6	46,2%
5	3	23,1%
I alt	13	100,0%

Har du kommentarer til enkelttema/kursdager på samlingene (Innhold, vektlegging, formidling, utdelt materiell)?

Det er for lang tid mellom fyrste og andre samling. Fint med øvingsoppgåver på samlingane, men ein skulle brukt mindre tid på diskusjon i gruppenen og meir tid på diskusjon samla med forelesar.
Det var veldig mye om strandsonen og lite om grensen mot fjell og landarealet forøvrig. Det er mange utfordringer utenfor strandsonen også... Det er heller ikke sagt så mye om nøyaktigheten på planene, og hvor mye vi skal legge vekt på det i saksbehandlingen. Så litt mer av det praktiske som vi som saksbehandlere kommer opp i til daglig hadde vært greit. Men når det er sagt har det vært mange interessante tema, og jeg føler at jeg har lært masse!
Tar utgangspunkt i at dette er et breit fagfelt hvor man ikke kan gjøre dypdykk overalt. Dette synes jeg er riktig utgangspunkt slik at man får en smakebit og veiledning om hvor man kan hente videre informasjon.
ang progresjon: kunne kanskje hatt ei samling tidleg i sept og tidleg i okt, i staden for seint i månadane. Då hadde ein kanskje kome fortare i gang med skikkeleg lesing på hausten.
Det kunne kanskje vore litt mindre tid på gruppeoppgåver og litt meir på førelesningar.
Flere oblig opgaver -gjerne en etter første samling. Vi er alle i full jobb og alle jeg snakket med slet med å finne tid til å lese. Jeg tror tidlige oppgaver tvinger oss til å komme i gang litt før.
Foreleserne fra Fylkesmannen bidro med litt mye oppramsing. Burde vært mer levende, refleksjon problematisering. Etter siste samling tror jeg mange fikk litt sjokk da de begynte å lese pensum og forstod at det var liten tid til rådighet. Jeg og enkelte andre burde kanskje lest mer jevnt hele kursets varighet.

Studieprogresjon Studiet var på 15 studiepoeng med oppstart 25. mai og eksamen 18. november. Synes du progresjonen i studiet var:

		Respondenter	Prosent
Veldig lav	0	0,0%	
Litt lav	2	15,4%	
Passelig	9	69,2%	
Rask	2	15,4%	
Veldig rask	0	0,0%	
I alt	13	100,0%	

Diverse forhold I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Hvor fornøyd var du med lokaler og utstyr?

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	1	7,7%	
3	0	0,0%	
4	8	61,5%	
5	4	30,8%	
I alt	13	100,0%	

Diverse forhold I spørsmålene nedenfor ber vi deg om å evaluere ulike områder ved å krysse av for ett av tallene 1-5. (5 er best) - Maten?

		Respondenter	Prosent
1	0	0,0%	
2	1	7,7%	
3	0	0,0%	
4	5	38,5%	
5	7	53,8%	
I alt	13	100,0%	

Her kan du, om du ønsker det, komme med innspill om faglige, organisatoriske, pedagogiske, administrative, tekniske eller andre forhold i studiet.

Kurslokalene på Vilvite var vesentlig bedre enn på juridisk fakultet. Jeg kunne tenkt meg å lære litt mer om hvordan en plan blir til og hva en plan må inneholde for at den skal kunne godkjennes. Litt om hvem som kan søke og hva som må til for en reguleringsendring. Så litt praktiske ting i forhold til planer. Men det er nok et annet kurs..

Lokaler: Vilvite var bra, Dragefjellet (?) er vel så som som så...

Kursholderne kan med få enkle grep bli bedre på framføring i forelesning: både power point-presentasjon (for detaljert med liten skrift)og verbal framføring.Uklart hva som utdeles av litteratur og forelesningsnotater: noe på forhånd, noe i etterkant og noe overhode ikke.

Veldig kjekt med et ordentlig kurs med supre forelesere og eksamen, så en har noe å vise for seg etterpå. Jeg er veldig motivert til å ta andre lignende "voksenkurs" ved UiB og er umåtelig fornøyd. Ville gjerne tatt lignemnde kurs i åndsverkloven, erstatningsrett, forvaltningsrett, arbeidsrett og offentlighetsloven ved UiB

Dersom du ønsker mer videreutdanning, oppgi gjerne aktuelle fagområder eller tema her.

tingsrett relatert til plan/byggesak

meir om planlegging

Bygningsrett

Planlegging - Urbanisme

erstatningsrett

Distribusjonsform

		Respondenter	Prosent
E-post	0	-	
Papir	0	-	
Brevfletning	0	-	
I alt	0	-	

		Respondenter	Prosent
Ny	0	0,0%	
Distribuert	0	0,0%	
Noen svar	1	6,7%	
Gjennomført	14	93,3%	
Frafalt	0	0,0%	
I alt	15	100,0%	

Tilbake til sakslisten